

4. Зиновьева Ф.В. Методы исследования экономических процессов (монография) / под.ред. д.е.н. профессора Ф.В.Зиновьева – Симферополь: ЧП «Феникс». -2009. – 244с.
5. Міщенко В. «Особливості визначення та управління регулятивним капіталом» / Міщенко В., Подій С. // Вісник НБУ. – 2008 - №3. – С. 2-
6. Офіційний річний звіт Укрсиббанка // www.ukrsibbank.com.ua – сайт „Укрсиббанка”7. <http://www.aub.org.ua> - Офіційний сайт Асоціації українських банків:

Одержано 30.05.11

УДК 621.795

Д.О. Іващенко, студ. гр. ФК-06-1, І.Л.Загреба, доц., канд. екон. наук
Кіровоградський національний технічний університет

Фінансова стійкість та безпека господарської діяльності підприємства

В статті досліджуються сутність фінансової стійкості та безпеки діяльності підприємства, методичні аспекти їх оцінки та фактори, які на них впливають.

фінансова стійкість, фінансова безпека, фактори, що впливають на фінансову стійкість

В умовах ринкових відносин велике значення має фінансова стійкість суб'єктів господарювання, що зумовлює об'єктивну необхідність визначення тенденцій розвитку їх фінансового стану та перспективних фінансових можливостей.

Вивчення наукових літературних джерел показало, що вагомий внесок у теорію та методологію аналізу фінансової стійкості підприємств зробили такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені як П.Ю. Буряк, Ф.Ф. Бутинець, М.Я. Коробов, Г.О. Крамаренко, Л.А. Лахтіонова, Л.О. Лігоненко, О.В. Па-вловська, П.Я. Попович, Г.В. Савицька, Ю.С. Цал-Цалко, М.Г. Чумаченко, Н.П. Шморгун та багато інших.

Метою статті є дослідження сутності фінансової стійкості підприємства, методичних аспектів її оцінки та її впливу на фінансову безпеку підприємства.

Фінансова стійкість – це спроможність підприємства досягати стану фінансової рівноваги при збереженні достатнього ступеня фінансової стійкості та зберігати цей стан у довгостроковій перспективі при ефективному управлінні фінансами. [1, с. 210]

Кожне підприємство має визначити межу своєї фінансової стійкості. Недостатня фінансова стійкість підприємства може призвести до його неплатоспроможності, а надлишкова – сприятиме створенню «зайвих» запасів та резервів, у зв'язку з чим зростуть витрати на їх утримання, спостерігатиметься недоотримання прибутку та гальмування темпів економічного розвитку підприємства. [2, с. 153]

На даний момент ця тема є актуальною, адже в умовах кризової ситуації стоїть завдання відновлення та зміцнення рівня фінансової стійкості підприємства, що є основною передумовою його виживання і поступового переходу до ринкових відносин.

В умовах фінансової кризи, що характеризується великим коливанням факторів внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства, загрозами їх фінансовим інтересам з боку окремих суб'єктів господарювання, високим рівнем

фінансових ризиків, одним з актуальних напрямків фінансового менеджменту є здійснення фінансової безпеки підприємства.

Поняття «фінансова безпека» як самостійний об'єкт управління відносно нове, введене у науковий обіг тільки в останньому десятиріччі. Воно комплексно і достатньо детально розглядається сучасними дослідниками на макрорівні в системі більш загальних категорій – «національній безпеці» або «економічній безпеці країни». На рівні господарчих суб'єктів комплексне дослідження суті поняття «фінансова безпека» як самостійного об'єкту управління в сучасній літературі відображення ще не отримало та ідентифікується звичайно лише як один з елементів економічної безпеки.

Фінансову безпеку підприємства в науковій літературі розглядають як складову економічної безпеки. Фінансова безпека підприємства - це складне поняття, тому точки зору щодо його сутності розходяться.

Горячева К. вважає, що «фінансова безпека – це такий фінансовий стан, що характеризується, по-перше, збалансованістю та якістю сукупності фінансових інструментів, технологій та послуг, які використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до зовнішніх та внутрішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечити реалізацію його фінансових інтересів, цілей та задач достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток усієї фінансової системи».

За думкою Папехіна Р.С. «сутність фінансової безпеки підприємства полягає в здатності підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до цілей загальної корпоративної стратегії, в умовах невизначеного і конкурентного середовища».

З точки зору Кузенко Т.Б., Прохорової В.В. та Сабліної Н.В. «фінансова безпека може бути визначена як стан найбільш ефективного використання інформаційних, фінансових показників, ліквідності та платоспроможності, рентабельності капіталу, що знаходиться в межах своїх граничних значень».

Тобто фінансова безпека представляє такий стан підприємства, який:

- дозволяє забезпечити фінансову рівновагу, стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства в довгостроковому періоді;
- задовольняє потреби підприємства у фінансових ресурсах для стійкого розширеного відтворення підприємства;
- забезпечує достатню фінансову незалежність підприємства;
- здатне протистояти існуючим і виникаючим небезпекам і погрозам, прагнучим заподіяти фінансовий збиток підприємству, або змінити небажано структуру капіталу, або примусово ліквідувати підприємство;
- забезпечує достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень;
- забезпечує захищеність фінансових інтересів власників підприємства.

Фінансова безпека підприємства є складним явищем і тому може розглядатись як сукупність відповідних елементів (рис. 1).

Забезпечення фінансової безпеки підприємства є важливим чинником його стабільного функціонування. Розглянемо основні задачі фінансової безпеки на підприємстві:

- забезпечувати стійкий розвиток підприємства;
- забезпечувати стійкість грошових розрахунків і основних фінансово-економічних параметрів;
- нейтралізувати негативну дію фінансових і банківських криз і навмисних дій конкурентів, тіньових структур на розвиток підприємства;
- запобігати агентським конфліктам між акціонерами, менеджерами і кредиторами з приводу розподілу, використання і контролю за грошовими потоками підприємства;

— найбільш оптимально для підприємства залучати і використовувати різні джерела фінансування;

— запобігати злочинам і адміністративним правопорушенням у фінансових правовідносинах.

Отже, фінансова стійкість — комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів. Тому її слід визначити як такий стан фінансових ресурсів підприємства, результативності їхнього розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності - на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності.[4]

Стійка та безпечна діяльність підприємства залежить як від внутрішніх можливостей ефективно використовувати всі наявні в його розпорядження ресурси, так і від зовнішніх умов, до яких належать податкова та кредитна політика держави, ринкова кон'юнктура.

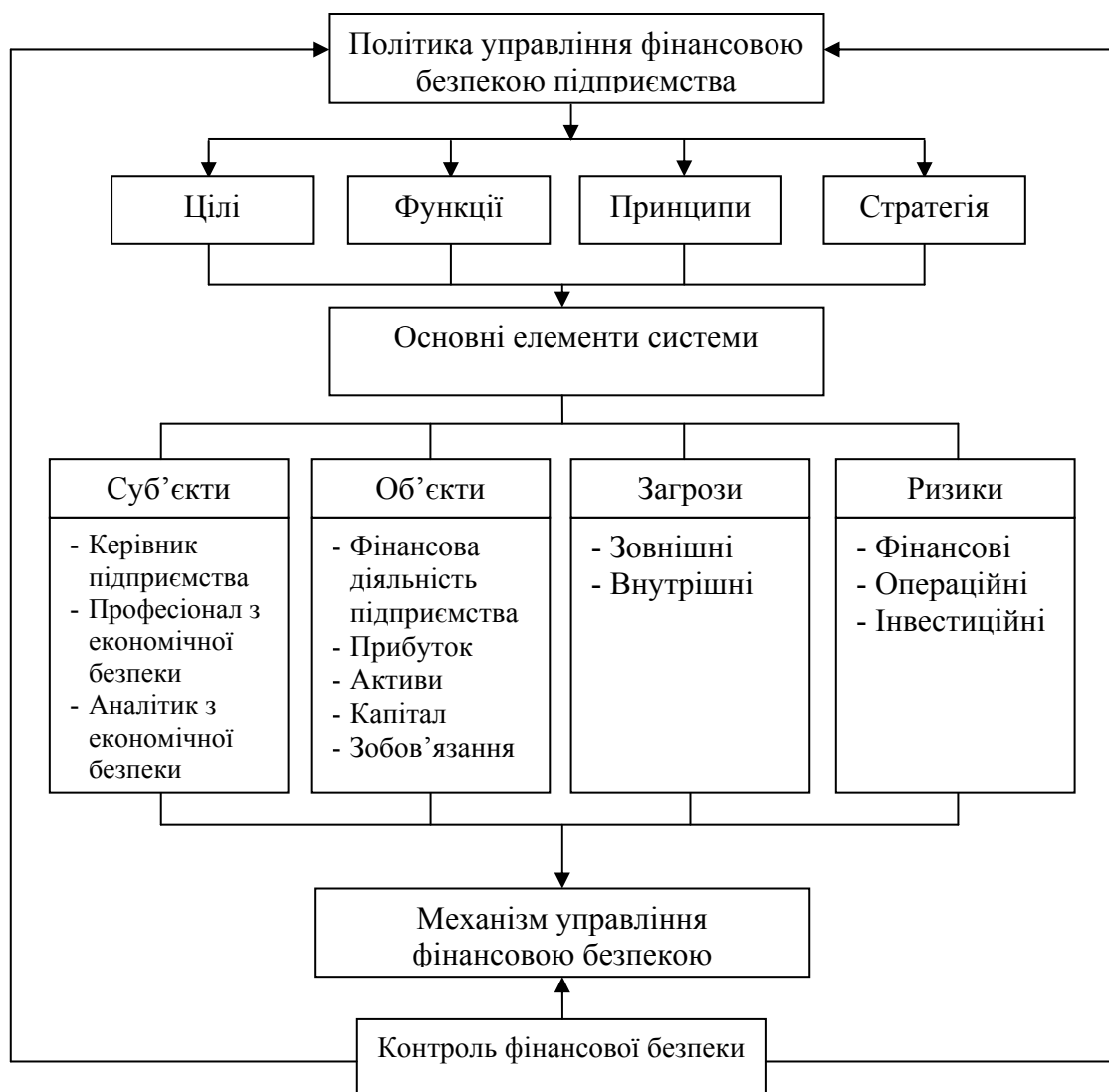

Рисунок 1 – Управління фінансовою безпекою підприємства [3, с.320]

Внутрішня стійкість підприємства відображає такий стан його трудового потенціалу, матеріально-речової і вартісної (грошової) структур виробництва і таку його динаміку, при якій забезпечуються стабільно високі натурально-речові і фінансові результати функціонування підприємства.

Напрямки реалізації внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення фінансово-

економічних результатів діяльності підприємств не однакові за мірою впливу, ступенем використання та контролю. Тому для практики господарювання, для керівників і відповідних спеціалістів суб'єктів підприємницької чи інших видів діяльності важливим є детальне знання масштабів дії, форм контролю та використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх чинників ефективності на різних рівнях управління діяльністю суб'єктів господарювання.

До внутрішніх резервів підвищення фінансової стійкості підприємства можна віднести: технологічні нововведення, устаткування, матеріали та енергію, вироби, працівників, постійне вдосконалення методів праці, стиль управління.

Термін "зовнішнє середовище" включає у себе різні аспекти: економічні умови господарювання; пануючі у суспільстві техніку й технології; платоспроможний попит споживачів; економічну, фінансову, кредитну, податкову політику законодавчої й виконавчої влади; соціальну й економічну ситуації у суспільстві тощо.

Головні зовнішні небезпеки і загрози, що впливають на втрату фінансової безпеки, наступні:

- скупка боргів підприємства небажаними партнерами;
- наявність значних фінансових зобов'язань у підприємства;
- нерозвиненість ринків капіталу і їх інфраструктури;
- недостатньо розвинена правова система захисту прав інвесторів і виконання законодавства;
- криза грошової і фінансово-кредитної систем;
- нестабільність економіки.

Лише вміле використання всієї системи чинників може забезпечити достатні темпи зростання ефективності виробництва. Стабільність економіки неможлива без фінансової стійкості підприємств та безпеки їх господарювання.

Список літератури

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Смолянська О. Ю., Чернетко Л. В. Фінансова діяльність підприємств: навчальний посібник .- К.: ВД «Професіонал», 2004.- 204с.
2. Амуржиев О.В., Дорогавцев А.Е. Неплатежі: способи запобігання і скорочення – М.: Аркаюр, 2004. – 127 с.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник .- К.:2009. – 328с.
4. Вітлінський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті – К.: ТОВ "БОРИСФЕН-М", 2006. – 360 с.

Одержано 31.05.11